

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректори МДТ «Донишкадаи таҳсилоти
баъди дипломии кормандони соҳаи
тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон», д.и.т.,
профессор Мухиддин Н.Д

2024 с.

Такризи

муассисаи пешбар МДТ «Донишкадаи таҳсилоти баъдидипломии кормандони соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон» оид ба аҳамияти илмӣ ва амалии кори диссертатсионии Абдул Қоҳир Қодирӣ дар мавзӯи «Роҳҳои оптимизатсияи ташҳис, пешгирӣ, ва табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисосҳои: 6D110114 – Стоматология, 6D110112 – Саратоншиносӣ пешниҳод шудааст.

Мухимият. Кори диссертатсионии Абдул Қоҳир Қодирӣ ба ҳалли масъалаи муҳими илми-амалӣ бахшида шудааст, ки аз гузаронидани ташҳиси саривақтӣ ва баҳодиҳии самаранокии табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар иборат аст. Омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавиҳои дигар дар байни ҳамаи омосҳои сар ва гардан то ҳол яке аз масъалаҳои муҳим боқӣ мемонад (Базаров Н.И. 2017).

Ташҳиси шаклҳои сатҳии омосҳои рағҳои мавзеи ҷоғу рӯй маъмулан мураккаб нест. Омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сарро бо кистаҳои бофтаҳои нарм ва ғадудҳои луобӣ, липомаҳо, баъзе шаклҳои омосҳо муқоиса кардан зарур аст. Дар гузаронидани ташҳиси тафриқии омосҳои рағҳои мавзеи ҷоғу рӯй усулҳои қаблан зикршуда дар беморони хурдсол ва ҳамчунин истифодаи таҳқиқоти ултрасадо (дар хусуси истифода намудани он дар адабиёти илмӣ дастрас, мо маълумот пайдо карда натавонистем) барои муайян кардани ҳаҷм, паҳншавӣ, баҳогузориҳои самаранокии усулҳои гуногуни қаблан гузаронидашудаи табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ёрии муҳимро мерасонад.

Дар айни замон чунин намудҳои табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар мавҷуданд: а) табобати шуӣ ва склерозкунанда; б) усулҳои ҷарроҳӣ ва комбиникӣ; в) электрокоагулятсия, криодеструксия; г) ҷарроҳии лазерӣ; д) усулҳои ортопедӣ (дастгоҳҳои

гуногуни компрессионӣ). Ҳангоми интиҳоб кардани ин ё он усул барои табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва натиҷаҳои ташҳис ба даст овардашуда, ба параметрҳои мақоми мавзеи омосҳои рагӣ, ба мучахҳазии техникий таҳлили клиникӣ, ба усулҳои қаблан истифодашудаи табобат диққати махсус дода мешавад, барои иҷрокунии ҷарроҳии реконструктивӣ-барқарорсозӣ ва таҳлилкунии самаранокии онҳо [Воробьев Ю.И., Надточий А.Г., 1990, Salvati et al. M., 1993; Marunick et al. M.T., 1992; Базаров Н.И. и соавт., 2013; Дусмуратов А.М., 2013; Базаров Д.В., 2016;] низ аҳамият дода мешавад.

Ҳамин тавр, то имрӯз маълумотҳо оид ба омилҳои хатар, натиҷабахшии усулҳои муосири ташҳис, пешгирӣ, инчунин сабабҳои ретсидивҳо, самаранокии усулҳои табобат ҳангоми омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй ба қадри кофӣ омӯхта нашудаанд. Ҳолатҳои дар боло овардашуда идома додани ҷустуҷӯҳо дар самти такмил додани пешгирӣ, ташҳис ва табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар тақозо мекунанд.

Ҳамаи корҳои илмӣ дар боло овардашуда танҳо таҳқиқоти худро асоснок мекунанд. Мувофиқи ин таҳқиқоти оптимизатсияи ташҳис, пешгирӣ ва табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар то ҳанӯз ҳалли худро пурра наёфтааст.

Алоқамандии кори диссертатсионӣ бо нақшаҳои соҳаҳои дахлдори илм, ҳулосаҳо ва тавсияҳои ба диссертатсия дахлдор, эътиборнокии онҳо ва навиғонӣ. Кори диссертатсионии Абдул Қоҳир Қодирӣ дар мавзӯи «Роҳҳои оптимизатсияи ташҳис, пешгирӣ, ва табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисосҳои: 6D110114 – Стоматология, 6D110112 – Саратоншиносӣ тибқи нақшаи корҳои илмӣ МДТ “Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино, дар доираи «Барномаи миллии мубориза бар зидди саратон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли 2023 -2030» ва мавзӯи илмӣ таҳқиқотии Муассисаи давлатии «Пажӯҳишгоҳи илмӣ клиникӣ стоматология ва ҷарроҳии ҷоғу рӯй, “Таҳияи усулҳои инноватсионӣ пешгирӣ ва ташҳиси бемориҳои ковокии даҳон”, бақайдгирии давлатӣ №0117TJ00822 робита дорад.

Навиғонҳои илмӣ ва арзиши амалии диссертатсия бо тадбиқ ба амалия. Муаллиф ба таври муфассал омилҳои хатар дар пайдоиш, пешгирии аввалиндараҷа, алгоритми ташҳис ва табобатии омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи муроҷиат, басомад, вазни ҳолиси омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу

рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар дар байни ҳамаи омосҳои сару гардан баҳогузорӣ кардааст. Дар асоси таҳқиқоти гузаронидашуда тавсияҳо, алгоритм ва усулҳои бехтарсозии ташҳис ва пешгирӣ ҳангоми табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар таҳия гардид.

Хусусиятҳои клиникӣ, анамнези зухуроти морфологӣ, пахншавӣ, нақши омилҳои хатар дар пайдоиш, пешгирии аввалиндараҷа, алгоритми ташҳис ва табобати омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар баррасӣ карда шуданд.

Иттилоотнокии баланди усулҳои клиникӣ, рентгенологӣ, ултрасадоӣ, морфологӣ дар ташҳиси омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар исбот карда шудааст. Бо мақсади ташҳиси барвакти омосҳои рагӣ дар пӯсти мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва дигар ҷойгиршавиҳо зарур аст, ки кӯдак аз лаҳзаи таваллуд бодикқат муоина карда шавад, дар ҳолати ошкор кардани омосҳои рагӣ дар пӯсти мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва дигар ҷойгиршавиҳо сари вақт ба клиникае, ки ба ин беморӣ сару кор дорад фиристода шавад.

Бо мақсади сари вақт ташҳис намудани омосҳои рагӣ дар пӯсти мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва дигар ҷойгиршавиҳо дар баробари баҳогузорӣ кардани симптоматикаи клиникии беморӣ ва истифода намудани усулҳои анъанавӣ зарур аст, ки истифодаи усулҳои визуализатсия ворид карда шаванд: тадқиқоти ултрасадоӣ, аз рӯйи нишондод -томографияи компютерӣ, томографияи магнитии резонансӣ. Барои манъ кардани хунравӣ ва табобат ҳангоми амалиёти ҷарроҳии омосҳои рагии устухони косахонаи сар, устухонҳои скелети рӯй ҳангоми коркарди мавзеи хунравӣ аз омосҳои рагии устухони косахонаи сар, устухонҳои скелети рӯй, бояд аз муми занбӯр истифода карда шавад, ҳамчунин ба лонаи омоси рагӣ омехтаи склерозкунанда (иборат мебошад аз маҳлули 5%-и кислотаи аскорбинӣ, суспензияи 2,5%-и гидрокортизон) ворид карда шавад: а) доруи остеостимулятсионии остеогенон 1-2 ҳабб дар як рӯз дарун, муддати 7-10 рӯз; б) доруи имуностимулятсионии метилуратсил 0,5-1,0 3-4 маротиба дар як рӯз дарун, ҳангоми истеъмоли ғизо ва эсберитокс-Н 1 ҳабб 2 маротиба дар як рӯз дарун, муддати 7 рӯз истеъмол карда шавад.

Муаллиф инчунин дар ҳалли масъалаи ташҳис ва табобати табобати комбиникии омосҳои рагии кавернозии пӯст ва изофаҳои пӯсти косахонаи сар, мавзеи ҷоғу рӯй ва гардан, ки аз муайян кардани ҳаҷми ковокиҳои (ҷавфҳои) рағҳои кавернозӣ бо ёрии таҳқиқоти ултрасадоӣ, истифодаи маҳлулҳое, ки захролудшавӣ, склерози дурушти бофтаҳои солим ва зада сӯроҳ кардани онҳоро ба вучуд намеоранд, ҷараёни хунравиро пешгирӣ мекунанд, вайроншавии вазифаи асабҳоро, ба вучуд омадани нуксонҳо ва деформатсияҳоро пешгирӣ менамояд, иборат мебошад. Усули комбиникии табобати омосҳои рагӣ дар пӯсти изофаҳои косахонаи сар, ҷоғу рӯй ва гардан

истифодаи оддӣ ва самаранок дорад ва муҳимтаринаш ин аст, ки дар ҳамаи клиникаҳо дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон дастрас мебошад.

Аҳамияти назариявӣ ва илмию амалии таҳқиқот дар он аст, ки муқаррароти назариявӣ ва методологӣ, ҳулоса ва тавсияҳои дар диссертатсия инъикосшуда дар раванди таҳсилоти муассисаҳои таҳсилоти олии тиббӣ ва дар байни табибони амалкунанда истифода бурдан мумкин аст.

Таҳқиқоти мазкур дорои аҳамияти амалӣ мебошад, зеро натиҷаҳои он имконият медиҳанд, ки беморон ҳангоми пайдо шудани омосҳои рағӣ дар пӯсти мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва дигар ҷойгиршавиҳо, беморон сари вақт ба муассисаи махсуси тиббӣ муроҷиат кунанд, корҳои фаҳмондадихӣ ба таври фаъолона анҷом дода шаванд ва ин имконият фароҳам месозад, то ин, ки ҳаҷми минималии амалиёти ҷарроҳӣ иҷро карда ва пешгирии ба маънои аслии васеи омосҳои рағии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ба роҳ монда шавад.

Ворид намудани натиҷаҳои ба даст овардашуда ва тавсияҳои таҳияшуда дар фаъолияти амалии муассисаҳои ёрии аввалини тиббӣ санитарӣ ва дар шабакаҳои умумии табобатӣ имконият медиҳанд, ки омосҳои рағӣ дар пӯсти изофаҳои косахонаҳои сар, ҷоғу рӯй ва гардан сари вақт ошкор карда шаванд, таҳқиқоти комплекси онҳо гузаронида ва табобати муносибу саривактии онҳо дар муассисаҳои махсусгардонидашуда таъмин карда шаванд.

Эътимоднокии ва асонокии натиҷаҳои бадастоварда. Асоснокии нуктаҳои илмӣ кори диссертатсионӣ, натиҷаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои амалӣ бо маводи кофӣи клиникӣ таъмин гаштааст ва коркарди омили гузаронидани маводҳои рақамӣ эътимоднокии маълумоти бадастовардашударо тасдиқ менамоянд.

Аз ҷониби муаллиф таҳлили муфассали адабиёти ватанӣ ва ҷаҳонӣ гузаронида шудааст, ки он ба масъалаҳои тасниф, омилҳои хатарнок, равиши беморӣ, арзёбии ҳолат ва пешгуйии оқибати табобати омосҳои рағӣ, интиҳоби маводҳо барои табобат равшанӣ меандозад. Барои расидан ба мақсади таҳқиқот, тарзу усулҳои мукаммали ҳалли вазифаҳои он дар асоси муносибати комплексӣ бо истифода аз усулҳои баланди иттилоотӣ ва технологияи муосир интиҳоб карда шудааст.

Натиҷаҳои дар диссертатсия овардашуда пурра ба вазифаҳои воғузошта мутобиқат мекунанд. Эътимоднокии натиҷаҳои ба дастовардашуда бешак ҳастанд.

Аз рӯйи мавзӯи диссертатсия 14 мақолаҳои илмӣ, аз ҷумла 5 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон; 8 – мақолаи илмӣ; 1 – фишурда нашр гардида, инчунин 1 дастури методӣ, 2 ихтироот, ва 1 пешниҳоди ратсионализаторӣ ба даст оварда шудааст.

Соҳтор ва муҳтавои таҳқиқот, ахборот онди интишорот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия. Диссертатсияи Абдул Қохир Қодирӣ бо тарзи муқаррарӣ, ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос навишта шудааст. Он аз муқаддима, шарҳи адабиёт, тавсифи мавод ва усулҳои таҳқиқот, 6 боби таҳқиқотии ҳуди муаллиф, баррасии натиҷаҳо, хулосаҳо, тавсияҳои амалӣ ва рӯйхати адабиёт иборат аст. Мушоҳидаҳои клиникӣ ва усулҳои таҳқиқот ба таври мураттаб бо риояи талаботҳо ба асари илмӣ тавсиф дода шудааст. Натиҷаҳо ҳаматарафа таҳлил шудаанд, муҳокимаи онҳо саҳеҳии хулосаҳоро асоснок мекунад.

Дар муқаддима муаллиф муҳимияти масъаларо мақсаду вазифаҳо ва нағвонию нуктаҳо барои ҳимоя пешниҳодшудаи таҳқиқотро асоснок кардааст.

Дар шарҳи адабиёт таҳлили дақиқ ва танқидии манбаҳои ҳозиразамон ӯ, ки ба тасниф, омилҳои хатарнок, равиши беморӣ, патогенез, асосҳои пешгӯӣ ва табобати тафриқавии ба омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар асоснок мебошад. Муҳимияти вазифаҳои дар пеш гузошташуда дар бобати пешгӯии оризаҳо, оқибат ва табобати омосҳои рагӣ асоснок карда шудааст. Дар ин боб муаллиф ба таври муфасссал ҷанбаҳои таърихӣ ва тасаввуроти муосир дар бораи омилҳои хатарнок, тасниф, патогенез, равиши беморӣ ва инчунин тактикаи табобати тафриқавии омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар бо ишора ба афзалият ва камбудии ҳар кадоми он нишон медиҳад. Дар асоси таҳлили танқидии манбаҳои ҳозиразамони адабиёт, муаллиф диққатро ба масъалаҳои ҳалнашудаи арзёбии равиши беморӣ, пешгӯӣ ва оқибати табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар бо истифода аз технологияи муосир ҷалб карда шудааст. Маълумот ба таври амиқ таҳлил гардида ва ба таври пурра пешниҳод шуда, имкон медиҳад, ки он хулосаҳои муаллифро аз ҷиҳати муҳимияти иҷроии қори илмӣ басо асоснокшуда ҳисобем. Шарҳи адабиёт бо шавқ ва осонӣ мутолиа карда мешавад.

Боби 2 “Мавод ва методҳои таҳқиқот” пайваста бо усули анъанавӣ тавсиф дода шудааст. Барои дарк намудани моҳияти омилҳои хатарнок, дараҷаи вазнинии ҳолати беморон ва интиҳоби усули табобати тафриқавии маҷмӯии 115 беморони гирифтори омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавии дигар асоснок карда шудааст. Синну соли беморони гирифтори омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавии дигар аз 1 моҳ то 49 соларо дар бар гирифтанд, дар байни онҳо мардҳо 39 (34%) нафар, занҳо - 76 (66%) нафар буданд, ки онҳо дар кафедраи онкология, таъхиси шуӣ ва муолиҷаи шуӣи МДТ «ДДТТ ба номи Абӯалӣ ибни Сино» ва МД «МҶИС» ВТ ва ҶИА ҚТ ш. Душанбе тахти муоина ва муолиҷа қарор доштанд.

Ҳамаи 115 (100%) беморони гирифтори омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавиҳои дигар дар асоси микдор, зухуроти клиникӣ, ҷойгиршавӣ, сохтори морфологӣ чунин гурӯҳбандӣ карда шуданд: а) дар 58(50%) бемор гемангиомаи шакли омехта (ГШО) таъйид карда шуд, б) дар 48 (43%) - гемангиомаи шакли кавернозӣ, в) дар 9(7%) бемор бошад гемангиомаи шакли капиллярӣ муқаррар карда шуданд, ва барои муқоиса намудани зухуроти клиникӣ, ташхис ва табобат ҳамаи беморон ба 3 гурӯҳ тақсим карда шуданд:

Гурӯҳи I (муқоисавӣ) ретроспективӣ аз 35 (30%) беморони гирифтори омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавиҳои дигар иборат буд, дар байни онҳо 28(80%) -и беморони гирифтори омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар буданд, дар 7(20%) беморони дигар бошад омосҳои хушсифати рагии ҷойгиршавиҳои дигар ташкил медиҳад;

Гурӯҳи II (асосӣ) проспективӣ аз 55 (48%) беморони гирифтори омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар иборат мебошад;

Гурӯҳи III аз 25 (22%) беморони омосҳои хушсифати рагии дигар ҷойгиршавиҳо иборат мебошад.

Боби 3 аз таҳлили ретроспективии басомад, ҷойгиршавӣ, шаклҳои клиникӣ, сабабҳои пайдошавӣ ва сохтори омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар иборат мебошад. Муқоисаи омилҳои хатарноки омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавиҳои дигар гузаронида шуда, аз натиҷаи он маълум гардид, ки дар вақти омӯзиш 57%-и беморони гирифтори омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавиҳои дигар барои гирифтани ёрии тиббӣ, асосан дар муҳлати аз лаҳзаи таваллуд то синни яксолагӣ муроҷиат кардаанд. Ин ба синну соли беморон, асосан занҳо (69%), ҳамчунин ба он вобаста буд, ки волидайн ба зоҳири духтарон бештар таваҷҷуҳ зоҳир кардаанд. 43%-и беморони боқимонда барои гирифтани ёрии тиббӣ дар муҳлати аз 1-солагӣ то 9-солагӣ муроҷиат кардаанд, ки ин аз имкониятҳои пайдошавии омосҳои хушсифати рагии пӯсти мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавиҳои дигарро аз надонистани волидайн беморон вобастагӣ дошт. Инчунин таъхир дар табобат метавонад сабаби нокифоя будани оғаҳии волидайн дар бораи эҳтимоли пайдо шудани омоси рагӣ ва ҳамчунин ақидаҳои динӣ бошад, ки тибқи онҳо ин гуна омосҳо атои Худованд ҳисобида шуда, худ аз худ нобуд мешаванд. Илова бар ин, баъзе волидайн метавонанд истифодаи дарозмуддати табobati зидди илтиҳобиро барои патологияҳои шадид ва музмини илтиҳобии пӯсти рӯй, гардан, гунбади сар ва

луобпардаи ковокии даҳон афзалтар донанд, ки ин инчунин метавонад дархости кӯмаки махсусгардонидашударо ба таъхир андозад.

Ҳангоми муфассал таҳлил кардани зуҳури клиникии омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавиҳои дигар шикоятҳои яқум дар волидайнӣ онҳо ба мавҷуд будани сохтори омосии рағӣ дар проексияи мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавиҳои дигар буд. Таҳлили шикоятҳо ва андозаи омосҳои рағӣ инҳоро нишон дод:

1. Аз ҳама шикоятҳои зиёд дар 18 (51,4%) беморон ва волидайнӣ онҳо, ҳангоми гемангиомаи шакли омехта (ГШО), вақте, ки аз лиҳози морфологӣ яқоя шудани сохторҳои ноҳияҳои капиллярӣ, шохчадор, кавернозӣ ба мушоҳида мерасанд, дар проексияи пӯсти мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавиҳои дигар мавҷуд буданд, мушоҳида шуд. Онҳо ранги сурхчаи кабудӣ арғувонӣ, шакли гирди нодуруст доштанд, ки ҳангоми палмосидан бедард, дорои консистенсияи эластикӣ доштанд, қутри онҳо аз 2 то 9 см буд;

2. 12 (34,2%)-и беморон ҳангоми гемангиомаи шакли кавернозии (ГШКв), аз мавҷудияти сохторҳои омосии проексияи пӯсти мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавиҳои дигар рангашон кабудчаи сурхи арғувонӣ, шаклашон гирди нодуруст шикоят доштанд, ки ҳангоми палмосидан дарднок набуданд.

3. Ҳангоми муоинаи берунии 5 (14,2) беморони гирифтори гемангиомаи шакли капиллярӣ (ГШКп), онҳо ҳамчун варами хамирмонанд метофтанд, рангашон сурхи равшан бкд. Симптоми пуршавӣ мусбат (вақте, ки бо ангушт ба омоси рағӣ фишор дода мешавад, пӯст ҳамчун рағпарида менамояд)

Ҳангоми муоинаи берунии беморони гирифтори гемангиомаи шакли капиллярӣ, онҳо ҳамчун варами хамирмонанд метофтанд, рангашон сурхи равшан буд. Симптоми пуршавӣ мусбат вақте, ки бо ангушт ба омоси рағӣ фишор дода мешавад, пӯст ҳамчун рағпарида менамояд оварда шудааст

Ҳамин тавр, асосан, дар пӯсти мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавиҳои дигар дар 86%-и беморон шаклҳои омехта ва кавернозии омосҳои рағӣ ба мушоҳида расиданд, ки онҳо нисбатан агрессивӣ ва бо инкишофи инфилтративӣ дар сохторҳои анатомии ихотакарда чараён доштанд ва табобаташон каме душвортар аст, ки инро ҳангоми коркарди тактикаи табобат ба ҳисоб гирифтани муҳим аст. Дар 14%-и беморони боқимонда шаклҳои капиллярии гемангиома дида мешуд, ки нисбатан хушанҷом буданд.

Боби 4 аз хусусиятҳои клиникӣ, омилҳои хатарнок ва алгоритми пешгирӣ, таъхиси омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар иборат аст. Таҳлили муқоисавии тақсимооти ҷинс ва

синну соли беморони гирифтори омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар дар ду гурӯҳ, тамоюли муайяно нишон дод. Дар гурӯҳи якуми беморон, ки 28 нафар буданд (100%), омосҳо дар занон ба таври назаррас маъмул буданд, ки 79% (21 ҳолат) мебошанд.

Дар гурӯҳи дуюм (асосӣ), аз ҷумла 55 бемор (100%) ҷинси занон низ бартарӣ дошта, 65% (36 ҳолат)-ро ташкил медиҳад.

Барои ташҳиси омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар муоинаи ҳамаҷонибаи беруна, муоинаи ламскунӣ (пальпатсия), пас аз он пунксияи ташаккули омос гузаронида мешавад. Илова бар ин, усулҳои махсуси тасвирӣ, аз ҷумла рентгенографияи устухонҳои рӯй гузаронида мешаванд. Ин усул имкон медиҳад, ки на танҳо флеболитҳо - сангҳои рагӣ, ки дар омосҳои нави рагӣ пайдо мешаванд, муайян карда шаванд, балки инчунин робитаи ин омосҳо бо сохторҳои устухон ё муайян кардани мавҷудияти онҳо дар дохили устухонҳои скелети рӯй муайян карда шавад.

Омӯзиши нақши омилҳои хавф дар рушди омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар имкон дод, ки беморон ба се дараҷаи хавф гурӯҳбандӣ карда шаванд. Таҳлили дар ҷадвали 3 овардашуда нишон медиҳад, ки дараҷаи якуми омилҳои хавф (ГР1) дар 46% беморони ҳарду гурӯҳ муайян шудааст. Ин беморон даҳолати ҳадди ақалро талаб мекунанд, аз ҷумла канорагирӣ аз омилҳои хавфи муайяншуда ва мониторинги ултрасадо дар давраи таваллуд барои муайян кардани саривақтии омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар мебошад.

Омилҳои хавфи дараҷаи дуюм ва сеюм (ГР2 ва ГР3) дар 54% беморон рух медиҳанд. Ин гурӯҳҳо даҳолати интенсивӣ, аз ҷумла муоинаи клиникӣ ва мониторинги мунтазами динамикиро талаб мекунанд, ки бояд ҳар се моҳ бо иштироки мутахассисони бахшҳои гуногун, онкологҳо, педиатрҳо, неонатологҳо, акушер-гинекологҳо, ҷарроҳон ва стоматологҳо гузаронида шаванд.

Дар боби 5 баҳогузорию муқоисавии натиҷаҳои ташҳис, омилҳои хатарнок ва алгоритми табобати омосҳои хушсифати рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар гузаронидашуда ва ба муҳокима бароварда шудаанд, ба натиҷаҳои табобати беморони ҳамаи гурӯҳҳои таҳқиқшаванда равшанӣ андохта шудааст, мавқеъҳои асосии илмӣ ва натиҷаҳои амалии таҳқиқот баён шудаанд, натиҷаи бадастомада бо истифода аз маълумоти адабиёт муҳокима шудаанд.

Дар боби 6 Баррасии натиҷаҳои таҳқиқот омӯзиши муқоисавӣ ва муфассали зухуроти клиникию -анамнезии морфологӣ, паҳншавӣ, омилҳои хатар дар пайдошавии омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар, баҳодиҳӣ ба самаранокии табобат, бо мақсади беҳтар сохтани профилактика ва табобати беморони мубтало ба омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар, алгоритми табобат ва реабилитатсияи беморони гирифтори омосҳои рагии пӯсти мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва дигар ҷойгиршавиҳо пешниҳод карда шудааст.

Хулосаҳо ва тавсияҳои амалӣ ба таври илмӣ асоснок шудаанд ва аз мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот бармеоянд. Эътимоднокии онҳо бе шубҳаянд. Рӯйхати библиографӣ манбаҳои кофии адабиётро дар соҳаи охир, ки ба масъалаҳои муҳокимашаванда бахшида шудаанд, дарбар мегирад.

Афтореферати диссертатсия бо услуби анъанавӣ навишта шудааст ва нуқтаҳои асосии қори диссертатсиониро инъикос мекунад. Камбудии диссертатсия баъзе иштибоҳҳои стилистикӣ ва ғалатҳои ҷопӣ дорад, ки ҷиддӣ нестанд, ба баҳои умумии мусбати рисола таъсири худро намерасонанд ва ба осонӣ бартарафшаванда ҳастанд.

Хулоса

Қори диссертатсионии Абдул Қохир Қодирӣ дар мавзӯи «Роҳҳои оптимизатсияи таъхис, пешгирӣ, ва табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисосҳои: 6D110114 – Стоматология, 6D110112 – Саратоншиносӣ асари илмӣ—ихтисосии анҷомёфта аст (155 саҳифа, 33 расм, 10 ҷадвал ва аз 14 қорҳои илмӣ иборат аст), ки дар асоси онҳо таҳқиқотҳои иҷрошуда масъалаи муҳим ва муҳими беҳтаргардони табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар тариқи пешгуйи оқибат ва интиҳоби усули беҳтарини табобат ҳал шудааст. Қори диссертатсионӣ дорои навиштаҳои илмӣ ва эътимоднокии амалӣ аст ва мувофиқи ҳаҷми таҳқиқоти анҷомдодашуда, эътимоднокӣ ва амиқи таҳлили маълумотҳои бадастомада, арзиши амалии хулосаҳо ва тавсияҳои амалӣ, пурра ба ҳамаи меъёрҳо ҷавобгӯ аст, аз ҷумла фасли 3 банди 31,33,34 “Тартиб додани дараҷаи илмӣ” бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти № 267 аз 30 июни соли 2021 тасдиқ шудааст (бо дигаргунӣ ва иловаҳо аз 30 июни соли 2023 №295) ва барои диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) доктор аз рӯйи ихтисоси 6D110114 – Стоматология, 6D110112 – Онкология сазовор аст.

Диссертатсия ва тақриз дар чаласаи якҷоягии кафедраҳои стоматологияи муолиҷавӣ ва онкологии МДТ «Донишкадаи таҳсилоти баъдидипломии кормандони соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон» баррасӣ ва тасвиб карда шудааст, Протоколи № 10 аз 04.11 соли 2024. Дар чаласа иштирок доштанд 13 нафар. Овоздихӣ: тарафдор - 13, бетараф - ҳеҷ, зид - нест.

Раиси чаласа:

доктори илмҳои тиб, профессор,
мудир кафедраи стоматологияи
муолиҷавии МДТ “ДТБКСТ ҚТ”

Ашуров Ф.Ф.

Экспертҳо:

ассисенти кафедраи ҷарроҳии чоғу рӯй
ва стоматологияи кӯдаконаи
МДТ “ДТБКСТ ҚТ”, н.и.т., дотсент

Хушвахтов Д.И.

ассисенти кафедраи онкологияи
МДТ “ДТБКСТ ҚТ”, н.и.т.

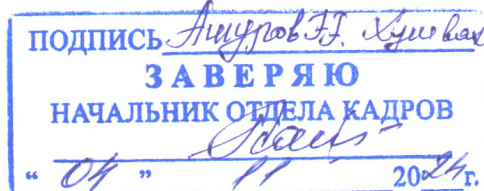
Мирзоев О.А

Котиби маҷлис, н.и.т.

Ҳамидов А.К.

Имзоҳоро тасдиқ мекунам,
Сардори шуъбаи кадрҳо

Ҳафизова Ф.А.

Handwritten signatures and notes next to the stamp.

Маълумотнома барои тамос:

МДТ «Донишкадаи таҳсилоти баъдидипломии
кормандони соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон»

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон», ш. Душанбе

7340026, хиёбони Исмоили Сомонӣ 59

Тел/факс+992236-18-20

E-mai: gou@ipovszrt. tj

Web-site:www ipovszrt. tj

МАЪЛУМОТ ОИДИ МУАССИСАИ ТАҚРИЗДИХАНДА

ба кори диссертационии Абдул Қохир Қодирӣ дар мавзӯи «Роҳҳои оптимизатсияи ташҳис, пешгирӣ, ва табобати омосҳои рағии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисосҳои: 6D110114 – Стоматология, 6D110112 – Саратоншиносӣ

Номи пурраи ташкилот мувофиқи Низомнома	Муассисаи давлатии таълимии «Донишкадаи таҳсилоти баъдидипломии кормандони соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон
Номи ихтисоршудаи мувофиқи Низомнома	МДТ ДБКСТҶТ
Ному насаб, дараҷаи илмӣ, унвони илмӣ сардори муассисаи роҳбарикунанда	Мухиддин Нуриддин Давлаталӣ, ректор, доктори илмҳои тиб, профессор
Макони муассиса	Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734026, ш. Душанбе, куч. И. Сомонӣ, х. 59
Нишони почта	Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734026, ш. Душанбе, куч. И. Сомонӣ, х. 59
Телефон	+(99237) 2212546, 2215351
Нишони почтаи электронӣ	info@ipovszrt. tj
Нишони ирасмӣ сайт дар шабакаи “Интернет”	http://www ipovszrt. tj
Маълумот оиди шахси тақризи муассисаи роҳбарикунандаро тартибдода: ному насаб, дараҷаи илмӣ, унвони илмӣ, вазифа	Ассисенти кафедраи ҷарроҳии ҷоғу рӯй ва стоматологияи кӯдакона н.и.т. Хушвахтов Додарҷон Иззатович аз рӯи ихтисос 6D110114 – Стоматология. Ассисенти кафедраи онкология н.и.т. Мирзоев Олим Анварович аз рӯи ихтисос 6D110112 – Саратоншиносӣ.
Рӯйхати интишороти асосии кормандони муассисаи роҳбарикунанда аз рӯйи мавзӯи диссертатсия дар нашрияҳои илмӣ тақризшуда дар муддати панҷ соли охир (на кам	1. Ситуационная оценка состояния твердых тканей зубов и околозубных тканей у больных с радиационно индуцированной ксеростомией / А.Г. Муллоджонова, Г.Г. Ашуров, С.Р. Расулов // Вестник последипломного образования в сфере здравоохранения, 2021.1. С.37-42 / ISSN 2414-0252 ISSN 2414-0252.

аз 10 нашрия)

2.Состояние зубов и околозубных тканей у больных с радиационно индуцированной ксеростомией / А.Г.Муллоджонова, Г.Г. Ашуров С.Р. Расулов, С.М. Каримов, Г.Э. Муллоджонов // Стоматология Таджикистана.-Душанбе, 2020.-№1.-С.21-24

3. Влияние лучевой терапии на состояние стоматологического статуса и слюнных желез у больных с онкологический патологии челюстно-лицевой области / А.Г. А.Г.Муллоджонова, С.М. Каримов, С.Р. Расулов, Г.Э. Муллоджонов, З.Р Аминджонова // Вестник последипломного образования в сфере здравоохранения, 2019.-№1. -С.23-26 / ISSN 2414-0252.

4.Индивидуально-типологическое состояние больных с онкологическими заболеваниями челюстно-лицевой области на фоне радиационно индуцированной воздействия А.Г.Муллоджонова, Г.Г. Ашуров, С.Р. Расулов, Г.Э. Муллоджонов // Стоматология Таджикистана.-Душанбе, 2019.-№1.-С .23-26.

5.Применение CO₂ лазера при удалении папилломатоза гортани. Гаффорова М.А., Шамсиддинов Б.Н., Ахророва З.А., Мухторова П.Р. //Журнал“Известия Академия Наук Республики Таджикистана” Душанбе, 2019. №3 / ISSN 0002-3477.

6.Некоторые особенности течения и выбора тактики хирургического лечения доброкачественных опухолей с соседними ЛОР-органами. Шамсиддинов Б.Н., Мухторова П.Р, Олимов Т.Х., Бегов А.А., Шайдоев С.С.//Журнал “Симург” Хатлон, 2019. №3 С.6-13 / ISSN 2707-9562.

7. Состояние органов полости рта у больных с радиационно индуцированной ксеростомией / А.Г.Муллоджонова, С.М. Каримов, С.Р. Расулов //Опыт и перспективы формирования здоровья населения. Материалы ежегодной XXVгй научно практической конференции. Душанбе.2019.-С -С.149-150.

	8. Влияние лучевой терапии на состояние стоматологического статуса слюнных желез у больных с онкологическими заболеваниями челюстно-лицевой области// Вестник последипломного образования в сфере здравоохранения, 2019.№2- С.84-92.(соавтор Муллоджонова А.Г., Каримов, С.М. Муллоджонов Г.Э., Аминджонова З.Р / ISSN 2414-0252. 9. Ситуационная оценка эмоционального состояния больных с онкологическими заболеваниями органов и тканей полости рта до и после лучевой терапии. Муллоджонова А.Г., Каримов, С.М., Ашуров, С.Р., Расулов С.Р. // Здравоохранения Таджикистана .- Душанбе, 2019.-№2.-С .57-6.2 / ISSN 0514-2415. 10. Эффективность разработанной схемы комплексного лечение стоматологической патологии индуцированных радио химиотерапия ационно ксеростомиейу больных с онкологическими заболеваниями слизистой оболочки рта и языка // Г.Г.Ашуров, А.Г.Муллоджонова, Каримов С.М., Расулов С.Р. // Вестник Академия медицинских наук Таджикистан. Душанбе, 2019.№2.С.119-125 / ISSN 2221-7355.
--	---

Ректори МСД ДТБКСТ:
д.и.т., профессор

Handwritten signature in blue ink.

Муҳиддин Н.Д.